

Referanser:

Arkivsak: 18/01879-39

Utvidelse av VTV for diakoner, kantorer og kateketer

Sammendrag

VTV - Veiene til vigsling - for diakoner, kantorer og kateketer ble gjennomført første gang i 2018, med én samling. Det har fra starten vært en åpning for at ordningen skal utvides med en samling til for disse gruppene. Bispemøtet hadde en første behandling og vedtok en utvidelse på sitt møte i oktober 2023 (BM 40/23). Saken gikk videre til Styringsgruppen for VTV i november, som støttet to samlinger for alle de vigslende gruppene (STVTV 10/23). Saken har også vært drøftet med fagforeningene for de tre gruppene. Innspillende ble drøftet i Bispemøtets arbeidsutvalg, som ga sin tilslutning til at det arbeides videre med to felles vigslingssamlinger for alle fire faggrupper. Saken kommer nå tilbake til Bispemøtet for endelig beslutning, med mål om to VTV-samlinger for alle i juni 2025.

Forslag til vedtak

Bispemøtet har drøftet de innspillene som har kommet til prosessen med utvidelse av VTV for diakoner, kantorer og kateketer. Bispemøtet beslutter at det skal være to VTV-samlinger felles for alle fire faggrupper. Bispemøtets sekretariat gis myndighet til å arbeide videre i samarbeid med styringsgruppa for VTV, lærestedene og de VTV-ansvarlige i bispedømmene fram mot at det blir to vigslingssamlinger for alle i 2025.

Saksorientering

Bakgrunn

Det har vært et uttrykt ønske fra flere om at programmet skal utvides til to vigslingssamlinger for diakoner, kantorer og kateketer. Det ble bekreftet av biskopene under drøftingen i Bispemøtet i oktober. Dette vil bidra til å understreke egnethetsvurderingen opp mot vigsling

som del av biskopens tilsynsansvar overfor alle vigslende grupper. Ved å komme tidligere i gang vil det dessuten bli tydeligere at programmet er en del av det å være underveis, at deltakerne er i en modningsprosess fram mot en mulig vigslende tjeneste.

I Bispemøtet ble det pekt på utfordringen med å komme tidlig nok i gang for deltakere med kort studieløp, samt at det er krevende å lage et godt program for en så mangfoldig gruppe. Programmet skal bidra til bevissthet om og forankring i den faglige identiteten for deltakerne. Samtidig er tverrfagligheten og det å forstå hverandres oppgaver og ansvarsområder som fremtidige kolleger i en menighetsstab en vesentlig del av VTV. Det ble derfor foreslått at V1-samlingen kunne arrangeres som en fagspesifikk samling som skjer bispedømmevis, mens V2-samlingene beholdes som felles samlinger som i dag.

Behandling i Styringsgruppen for VTV

Før en endelig beslutning har saken blitt forankret bredere, og en utvidelse ble behandlet i Styringsgruppen for VTV i november (STVTV 10/23). Det ble gitt bred støtte til en utvidelse, med følgende innspill til den videre prosessen:

- Det er fornuftig å ha første samling som fagspesifikke samlinger.
- Samtidig er det viktig å bygge ned forskjellene faggruppene imellom, en fare å gjøre det for ulikt. Relasjonsbygging viktig, å være et fellesskap selv om man har ulik undervisning.
- Primært ønsker derfor styringsgruppa at det skal være en felles samling for alle også på V1, men at man har noe undervisning felles og noe hver for seg. Viktig å ha med fagrådgivere fra alle grupper.

Det var særlig lærestedene i styringsgruppa som var tydelige på at samlingene bør være så like som mulig. De ser også utfordringen med å komme i gang tidlig nok for de med et kortere løp, men mener at bedre samarbeid om informasjon om programmet vil gjøre det mulig. Dette er en utfordring som nå også gjelder en del av de som kommer inn som andrekarriereprester.

Møte med fagforeningene

I etterkant av møtet i STVTV hadde sekretariatet et møte med KUFO, Diakonforbundet og CREO med sikte på forankring av en utvidelse. Det var klar støtte til to samlinger for alle, der første samling var mer fagspesifikk, mens samling to var mer tverrfaglig. Selv om faggruppene ville være mer delt på første samling, var de tydelige på at de allikevel burde være samme sted. Det har en verdi i seg selv at de fire faggruppene er samlet, og det vil kunne gi en bevisstgjøring på hverandres ansvarsområder. Dette kan bl.a. gjøres gjennom å løfte fram vigslingsliturgi og tjenesteordningene. Ved å samles to ganger til felles vigslingssamlinger vil det bidra ytterligere til å legge ned en felles grunnstein for videre arbeid sammen i kirka.

Veien videre

Både Styringsgruppa for VTV og fagforeningene ga klar støtte til å utvide VTV for diakoner, kantorer og kateketer, men med en tydelig forventning om at det skal være to felles samlinger for alle. BMAU tok opp innspillene, og så det som klokt å lytte til de signalene som var blitt gitt. To felles samlinger vil bidra til ytterligere å styrke tverrfagligheten, og kirken som faglig fellesskap. Bispedømmevis og fagspesifikke samlinger vil heller ikke nødvendigvis være mindre arbeidskrevende. Det ble gitt tilslutning til to felles samlinger for alle, og at det arbeides for en tettere kontakt med alle lærestedene.

Praksis

Et spørsmål som ble reist i diskusjonen i BMAU er praksis for studenter i diakoni, kirkelig undervisning og kirkemusikk. Det er gjennom VTV et tett samarbeid mellom Bispemøtet, biskop og bispedømmer og lærestedene om stiftspraksis for prestestudentene. Det finnes ingen tilsvarende ordning for de andre faggruppene, og heller ingen oversikt over hva slags

praksis de har og hvordan studentene fungerer i praksis. Dette er relevant informasjon inn mot en eventuell vigsling.

Sekretariatet har undersøkt hvordan praksis er lagt opp i de ulike studieløpene, og her er det en del variasjon. Mange av studentene i disse gruppene studerer på deltid ved siden av jobb i menighet, og studieprogrammene for deltidsstudiene har ikke egne praksisperioder. Her brukes praksis i deres ordinære arbeid i samspill med de teoretiske emnene.

Heltidsstudiet i diakoni har to praksisperioder på henholdsvis tre og fire uker, begge i første studieår. Tre ukers menighetspraksis gjennomføres i en menighet med ansatt diakon, som også er veileder for studenten gjennom praksisperioden. Observasjon, samtale, refleksjon og veiledning står sentralt, og i den grad det er mulig skal studenten også delta med praktisk handling. Det er så en fire ukers fordypningspraksis knyttet til et emne i sjelesorg, som skal gjennomføres i en diakonal kontekst nasjonalt eller internasjonalt. Veileder må være diakon eller ha en annen kirkefaglig/teologisk bakgrunn. Studenten blir utfordret gjennom observasjon, samtale, refleksjon og veiledning, i tillegg til selvstendige oppgaver.

Utdanning i kirkemusikk finnes flere steder, og studieprogrammene er noe ulike. Dette er studier som i sin natur er praktiske, men de har også perioder med praksis i kirke og menighet på en eller annen måte.

Studieprogrammet i kirkelig undervisning har svært få heltidsstudenter, og de aller fleste av dem har gjennomført bachelorprogrammet Ungdom, kultur og tro, der det inngår langsgående veiledet praksis. Hvis det blir tatt opp studenter uten denne bakgrunnen, blir de tilbudt et emne med veiledet praksis i sitt andre semester.

Det kan være behov for en tettere kontakt i forbindelse med praksis også for diakoner, kantorer og kateketer. Spørsmålet er imidlertid om vi har ressurser til en liknende rigg som stiftspraksis, og om det i det hele tatt er mulig innenfor et kort og tett studieløp. Det skulle imidlertid være mulig å være tettere på også innenfor de rammene som er. Dette forutsetter mer kontakt og god dialog med lærestedene, og Bispemøtet bør ta initiativ til en dialog framover. Denne prosessen kan gå parallelt med utvidelsen av VTV, og bør ikke forsinke arbeidet med å få på plass to vigslingssamlinger for alle.

Krav om VTV knyttet til kvalifiseringsmidler

Det har den siste tiden dukket opp en ny problemstilling i forbindelse med VTV for diakoner, kantorer og kateketer. Kvalifiseringsmidlene som KA tidligere har forvaltet på vegne av Kirkerådet, skal nå tildeles direkte fra Kirkerådet. HR-avdelingen i Kirkerådet jobber med å få på plass ordningen slik den skal se ut framover. De legger opp til at det skal være et krav om opptak i VTV for tildeling av midlene. Det har vært uproblematisk overfor diakoner og kateketer, men har blitt møtt med en del motstand fra kirkemusikkhold, særlig uttrykt av fagutvalg for kirkemusikk i KA.

Det har vært en idé fra HR-avdelingen om å benytte denne ordningen strategisk for å støtte opp om forståelsen av at «det vigles til kantortjeneste i Den norske kirke». Ettersom det i praksis fungerer som en frivillig ordning, bes Bispemøtet drøfte hva som kan være en klok tilnærming i denne saken, og eventuelt gi ryggdekning for en kobling mellom kvalifiseringsmidler og VTV-deltakelse. Det er grunn til å understreke i denne sammenhengen at deltakelse i VTV ikke automatisk fører til vigsling, så et krav om VTV-opptak er ikke det samme som et krav om vigsling.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Utvidelse av ordningen til to vigslingssamlinger for alle de vigslende gruppene vil bety en økning i kostnadene. Et overslag gjort med utgangspunkt i regnskapstall for samlingene i 2023, er gjennomsnittlig kostnad per deltaker 4 480,-. Det var totalt 47 deltakere tilhørende denne gruppa, og med en ekstra samling ville det gitt en ekstra kostnad på 210 560,-.

Økte kostnader de siste årene har resultert i et merforbruk totalt for VTV. Det ble for 2024 lagt inn en økning av budsjettet på 300 000,-. Denne økningen var på bakgrunn både av økte kostnader, og en utvidelse av ordningen.